

בענין תיקון עירובין בנו-יורק רבתי

בס"ד, בני ברק, יום כ"ח בחשוון התשס"ד

לכבוד ידידנו ויקירנו הרב הגאון המפורסם רב פעלים לתורה ולתעודה

כמה"ר...

ירושלים

שלום וברכה !

ועינתי בדברי קדשו בענין תקון עירובין	וברורים. ואני מתפלא על האוסרים [שטענו
במחנה קדשכם (בחר"ל) כפי מסת	שבידם לעכב על המתירים שלא יתקנו צורת
הפנאי וכפי מצב בריאותי (שעיני חלשות	הפתח) איפה היו ביסודי ארץ לפני כמאה
מאד ל"א), ודברי כת"ר נכונים וישרים	ועשרים שנה, כשבאו חכמי אשכנז

לירושלים ועשו צורת הפתח לכל העיר
לטלטל אף מחוץ לחומה, איך לא חששו
שהספרדים יעכבו עליהם, שהרי חכמי
הספרדים אז תפסו בפשיטות בדעת מרן
שיש לנו רה"ר בזה"ו והעירוב אינו מועיל
(וכמ"ש הגאון הראש"ל ר' יעקב שאל
אלישר ז"ל בשו"ת שמחה לאיש סימן ג'
וסוס"י ר', והובא בשו"ת יביע אומר ח"ט
סי' ל"ג שהזכיר כת"ר), והם לא איכפת להם
מאף אחד ותיקנו עירוב בצוה"פ למרות
עיני כבודו של הראש"ל. ואין לומר דכל
זמן שלא מיחו הספרדים סברו וקיבלו,
ודאי מיחו ומיחו בראותם שהתחילו
לפרוץ גדר ולטלטל ברה"ר שלא כדעת
הרמב"ם ומרן. וכודאי היו כמה שמיחו ואין
להם שומע. ואף אחד מהאשכנזים לא
פקפק לומר שמחאת המחמירים מבטלת
העירוב מעיקרו. וכן מבואר בשו"ת שמחה
לאיש סי' ג' (שהובא ביכ"א שם) שהרה"ג
ר' יצחק מפראג ז"ל (הוא החותם תמיד
בגליונות "המאסף" בשם רי"ח טוב מפראג)
מיחה ביד ר' עקיבא יוסף שלזינגר ז"ל
שרצה לתקן עירוב בירושלים, באמרו כי
הספרדים שקבלו הוראות מרן אסור להם
להכניס ולהוציא כמקדם וכו' ע"ש. ולא
עלה על לב איש לומר שמחאתו של מהר"י
מפראג ורבים כמותו עקרה את תיקון

העירוב מעיקרו.

אוצר החכמה

והנה אנחנו פה עוד הרבה כמונו
מהספרדים בב"ב, חוששים לדעת
הרי"ף והרמב"ם ומרן כפי שהבינו בדעתו
רוב האחרונים (שיש לנו רה"ר בזה"ו,
כדרכו לפסוק כרוב עמודי ההוראה, והביא

דעתם בסתם בסי' שמ"ה, וכ"נ מדבריו
בשו"ת אבקת רוכל סי' כ"ט. ועיין בשו"ת
שואל ונשאל ח"ג סי' נ', ועוד), היכול נוכל
לאסור על העירוב שעושה הרב לנדא נר"ו
בעיר? אלא ודאי שאין בטענה זו ממש,
דמה איכפת לן שיתקנו לאחרים, וזה נהנה
וזה לא חסר כופין אותו על מדת סדום. ומה
שכתבו הרבנים האוסרים שמפריע להם
ריבוי האנשים שברחוב שלולי היתר
הטלטול לא היו נמצאים שם, הם דברים
בטלים ומבוטלים, שעיר כמו ניו-יורק רבתי
שעוברים ברחובותיה מיליוני אנשים בני
ברית ושאינם בני ברית בכל יום ומקובצת
מעמים רבים, לא יפריעו להם רק אותם
הסומכים על העירוב ומטלטלים עגלת
תינוקות או תיקים ומטפחות ומיני מתיקה?
ואפילו הרב דברי יציב זצ"ל (א"ח ח"ב סי'
קע"ג) שהזכיר כת"ר, כתב רק כשיש רבנים
ות"ח שמתנגדים ומגמקים זאת בטעמים
ע"פ הלכה, אבל בטעמים שאינם ע"פ הלכה
רק ע"פ הדמיון לא אמרה אדם מעולם. ואם
לא תאמר כן, יש עוד חשש מפני שאינם
מודים בעירוב (וכמוהם יש גם בב"ב
בעוה"ר שהצביעו שינוי וליכוד ומרץ
ומערך) שאוסרים על כל הקהלה. ואם נפשך
לומר ששוכרים משר העיר (עיין בסי' שצ"א
ס"א ובסוף ספר מנוחת אהבה ח"ג) א"כ
אפשר לשכור משר העיר גם בעד המתנגדים
לעירוב, וכדעת יש אומרים קמא (בסי' ש"פ
ס"ג) שאם אינו רוצה לבטל להם רשותו
מועילה שכירות, וע"ש בכה"ח (אות ט"ו)
בשם רבנו זלמן דבשל סופרים הלך אחר
המיקל. וכן הסכים הכה"ח לפחות בשעת

א"ח"ח 1234567

הדחק ע"ש (ועיין בשו"ת רב פעלים ח"ב חיו"ד סי' ז' שאם מרן הזכיר שתי הדעות בסתם וי"א, אפשר להקל כדעת הי"א בהפסד מרובה ע"ש. וכל שכן בי"א וי"א). ונדרון דידן כשעה"ד דמי להציל מאות ואלפים מאיסור גמור, אם דאורייתא או דרבנן, ושכירות משר העיר מועילה. וז"פ. ועוד שהס"ס שעשה כת"ר נכון מאד, ומה שטענו שאין לצרף סברת הרשב"א (בב"י א"ח סוף סימן שס"ז) כי לא נפסקה סברתו בשלחן ערוך, הם דברים בטלים ומבוטלים, ועיין בגליון יד אברהם (להגאון בעל מצפה איתן) בש"ע יו"ד ווילנא (סוף סי' ק"י בכללי הס"ס) שהביא דברי הרב לבושי שרד שדעה שלא הובאה בש"ע אינה מצטרפת לס"ס, וכתב עליו: ושאר ליה מאריה על זה, וכי ע"פ הכרעת הב"י והש"ע נשים דעת גדולי הפוסקים קלא? והביא שכ"כ הנוב"י (חלק אה"ע סי' מ"ז). ע"ש. וכן הלכה רוצח לצרף לס"ס דעה שלא הובאה בש"ע, כל שאינה דעת יחיד ממש.

ג מה שכתב כת"ר לגבי ספיקו של הפמ"ג [באשל אברהם סי' שס"ז סק"ג] דספיקא דרבנן לקולא, הוא נכון, שגם בבעיא דלא איפשיטא בגמרא מצרפינן לה לס"ס וכמ"ש הכה"ח ביו"ד סי' ק"י (כללי הס"ס אות ח) ושכן דעת מרן הב"י ומהריק"ש והרב פרי תואר ובית לחם יהודה ושפתי דעת ושלחנו של אברהם וזבחי צדק, דלא כהפ"ח. ע"ש. וכ"ש בספיקו של הפמ"ג. ואין זה נחשב לספק מחסרון

אוצר החכמה

ידיעה, שאין אחד בעולם שיכול לפשוט מסברא ספיקו של הפמ"ג. וכל שכן שיש לנו גם דעת הרשב"א שהוא "מעייין המתגבר עמוד העולם אשר באורו נראה אור" (כלשון מרן בב"י יו"ד סי' ק"י בד"ה ומ"ש רבנו ואני מבין דבריו וכו'). אבל "עטרת תפארת הפוסקים" שכתב כת"ר, זה כינוי להרמב"ם, עיין בב"י ח"מ סוף סימן ר"ז).

ועיין בהגהות ר' מתתיה שטראשון לעירובין דף כ"א ע"ב בד"ה בשעה שתיקן וכו' שבאה בת קול לשבח ולרום חכמת שלמה המלך ע"ה שמצא תקון והיתר להוצאה בשבת כדי להקל קצת מן העם, ושכן פירש החת"ס (חאור"ח סי' צ"ט). ע"ש. וכ"כ הגאון החסיד ר' שמואל אבוהב ז"ל בשו"ת דבר שמואל (סוף סי' ק"ג) ח"ל: ומה מאד עמקו מחשבות רז"ל הרועים הקדמונים להרים מכשול מדרך בני עמנו במצוה קלה של תקון סופרים בעירוב לטלטל חפציהם ממקום למקום למען ייטב להם לנושאם בהיתר ולא באיסור. ע"כ. ולית דין צריך בשש שאינם יכולים לאסור עלינו כלל, וכת"ר נר"ו יקבע עובדות בשטח להציל את רוב הצבור מחשש כרת וסקילה ח"ו (שי"א שגם למ"ד דאיכא רה"ר בזה"ז מן התורה מועיל עירוב, כמ"ש היב"א נר"ו בח"ט סי' ל"ג), רק להודיע שהחרדים לדבר ה' ואינם סומכים על העירוב תחולנה ברכות על ראשם, ותו לא מיד.

בברכה רבה

נאמן"ן ס"ט